





BEGINT DE GRENS AL BIJ UTRECHT?

'Zes miljard bezuinigen? Dan verhoog je toch de accijnzen en belastingen', is de laatste jaren al iets te vaak de kabinetsreactie geweest. Boodschappen doen in de buurlanden wordt zo steeds aantrekkelijker voor de consument. 'Ik heb er winkeliers aan kapot zien gaan.'

Tekst: Remko Ebbers | Foto: Marcel van Hoorn/ANP

Van Rotterdam naar België voor een volle tank. Of van Deventer of Utrecht naar Duitsland. Als je ook nog een paar kratten bier mee terug neemt en wat slofjes sigaretten, heb je al een flinke 'winst' behaald. Allemaal dankzij de accijnsverschillen tussen Nederland en de buurlanden. Het kabinet heeft de tarieven begin dit jaar al verhoogd en heeft een tweede verhoging in petto voor volgend jaar. Het denkt daarmee extra inkomsten te krijgen. Maar of dat gaat lukken, is maar de vraag. Als alles in Nederland duurder wordt, zal dat de consument niet uitlokken om meer te kopen. Misschien verergert de kopersstaking zelfs wel. Of in elk geval wordt het steeds interessanter voor Nederlanders om drank, benzine en sigaretten in het buitenland te kopen. En

als je er toch bent, neem je meteen een auto vol andere boodschappen mee. Waren Duitsland en België tot de jaren negentig alleen dichtbij voor echte grensbewoners, nu ligt de grens veel verder het binnenland in. Het Duitse dorpje Kranenburg tussen Nijmegen en Kleve bijvoorbeeld dankt zijn voortbestaan aan grensverkeer. Er verdwijnen zoveel Nederlandse euro's in het winkelcomplex bij Kranenburg, dat de inwoners het 'de Bermudadriehoek' noemen. Naar schatting de helft van de dertigduizend klanten die supermarkt Rewe maandelijks binnen krijgt, komt uit Nederland. En dan zijn er ook nog een Aldi en een Penny Markt in een dorpje met nog geen tienduizend inwoners. De burgemeester erkent volmondig dat Kranenburg alleen maar



Ligt Utrecht in de grensstreek? Of Zwolle of Den Haag?

Op een liter Duitse of Belgische benzine kunnen heel wat extra kilometers gereden worden met een twee jaar oude Volkswagen Polo (de meest verkochte auto in 2010) bij een gemiddeld gebruik van 1 op 17. En hoe meer inkopen er worden gedaan, hoe meer kilometers er gereden kunnen worden om een voordeeltje te halen.

Bij een prijsverschil van 6,30 euro op een volle tank benzine loont een bezoekje aan de burens tot een enkele reis van 34 kilometer. Voor een krat bier ligt de grens op ongeveer 15 kilometer van Duitsland en 7 kilometer van België. Voor een slof sigaretten op 93,5 kilometer van Duitsland en 104 kilometer van België. Neem je een volle tank benzine, een krat bier en een slof sigaretten mee, dan ligt de grens op ongeveer 143 kilometer van Duitsland en 145 kilometer van België (zie arcering op de kaart).

Wie is de grootste graaier?

	Accijns en btw per liter benzine (euro super 95)	Prijs aan de pomp	btw-tarief
NL	1,05462	1,729	21 %
DE	0,090805	1,588	21 %
BE	0,089013	1,5935	19 %

Bron: Oil Bulletin van 17 juni 2013 van de Europese Commissie

	Accijns per krat bier	Prijs van een krat
NL	2,66 euro	11,60 euro
DE	0,68 euro	9,14 euro
BE	1,48 euro	10,26 euro

Bron: Stopbierbelasting.nl

	Accijns per pakje sigaretten	Prijs van een pakje
NL	4,67 euro	7 euro
DE	3,14 euro	5,20 euro
BE	3,00 euro	5,05 euro

Bron: Stichting Sigarettenindustrie

bloeit door de boodschappentoeristen. Met hen verschijnen ook Nederlandse ondernemers in de winkelstraten en op het bedrijventerrein. Leuk voor de Duitsers. Maar elke euro die daar wordt verdiend, gaat af van de bestedingen in Nederland én de btw-opbrengsten. En wie even naar de omzet in de Nederlandse detailhandel kijkt, weet dat die ongeveer net zo sterk gekrompen is als in Griekenland, Spanje en Portugal.

UIT DE PAS

Klaas Bangma van onderzoeksbureau Panteia boog zich onlangs al over de mogelijke gevolgen van het kabinetsbeleid voor het grensverkeer. Hij schat dat de verhoging van accijnzen en btw de Nederlandse winkeliers 150 miljoen euro gaat kosten. Vooral het grensrijke Limburg wordt getroffen: 50 miljoen Nederlandse euro's gaan naar het buitenland.

Er zijn nu al beduidende verschillen tussen Nederland en de omringende landen, zegt Bangma: 'Nederland zit met het accijnstarief en de pompprijs voor benzine vandaag de dag al ver boven het niveau van onze buurlanden. Met de aangekondigde accijnsverhoging van

ruim 3 cent gaat Nederland nog verder uit de pas lopen.'

Cees-Jan Adema, voorzitter van brancheorganisatie Dranken.org maakt zich zorgen. 'De accijnsdruk is in Nederland vier keer zo hoog als in Duitsland', zegt hij. 'Gulpener bijvoorbeeld betaalt dit jaar 3,3 miljoen euro accijns. Na de geplande verhoging die volgend jaar in moet gaan, wordt dat 3,7 miljoen euro. Dat wordt doorberekend in de bierprijs. In Duitsland zou die accijns nog geen 9 ton zijn geweest. Dat is geen gelijk speelveld en dat kost banen. Wij zouden graag zien dat die accijnsverhoging naar 14 procent op 1 januari niet doorgaat.'

Nu zouden brouwers en anderen drankproducenten ook gewoon hun producten over de grens kunnen verkopen, maar zo eenvoudig ligt het niet, zegt Adema. Consumenten zijn minder merktrouw dan je denkt. Daarnaast zien de bedrijven op tegen de effecten op de binnenlandse markt. Adema: 'Je ziet in de grensstreek al dat er vrijwel geen slijters meer over zijn. Als we die trend gaan versterken, houden we geen goed binnenlands distributienetwerk over.' De Koninklijke SlijtersUnie

heeft becijferd dat de accijnsverhoging in 2003 de slijters 20 procent omzet kostte. Als de regering de accijns op sterke drank op 1 januari 2014 opnieuw verhoogt, verdwijnen alleen al honderd slijterijen en zo'n 260 voltijdbanen, voorspelt Panteia.

NIET TE DOL

Nu zijn er ook nog steeds veel Belgen en Duitsers die grensoverschrijdend boodschappen doen in Nederland. Niet voor niets is er een grote outlet in de buurt van Roermond, die voornamelijk draait op Duitsers en Belgen die daar hun merkkleding goedkoper inslaan. Maar hoe duurder Nederland wordt, hoe aantrekkelijker het eigen land voor hen is. En hoe aantrekkelijker België en Duitsland voor Nederlanders worden. Dat moeten de Nederlandse beleidsmakers wel in de gaten houden, zegt onderzoeker Bangma. 'Een beetje meer kopen in Duitsland, is een beetje minder verkocht in Nederland. Wat afwijken van de burens kan wel, maar het moet niet al te dol worden. Bij elke procent dat boodschappen doen in Nederland minder interessant wordt voor Nederlanders, wordt het ook minder aantrekkelijk voor buitenlanders.'

Roel Blaauw, voorzitter van de winkeliersvereniging Winkelhart in Enschede kent de grensproblematiek van haver tot gort. Tegenwoordig heeft hij een adviesbureau, maar hij verkocht in een vorig leven tabakswaar. 'Er zijn ondernemers die kapot gaan aan het belasting- en accijnsverschil tussen Nederland en Duitsland', zegt hij. 'Het begon bij de tabakszaken, ik zie het nu ook bij slijters en wijnzaken. Het punt is dat je van een ondernemer nooit te horen krijgt hoeveel van zijn klanten nu bij een ander kopen. Een jaar of zes geleden stonden de Duitsers hier in de rij, nu is het andersom en gaan we voor benzine, tabak, koffie en drank naar Duitsland.'

Nu hebben PvdA en VVD tijdens het Kamerdebat van vorige week wel beloofd de btw niet verder te zullen laten stijgen. Maar de accijnsverhoging is daarmee niet van tafel. En het is te hopen dat het kabinet zich de 'btw-belofte' na de zomer in elk geval nog wel herinnert als de bezuinigingen in de nieuwe begroting ingeboekt moeten worden. ■



JEROEN POORTVLIET

Naslagwerk

Tussen alle beraadslagingen door over wel of niet 6 miljard euro bezuinigen had de Tweede Kamer vlak voor het zomerreces ook nog tijd om zich met kleinere onderwerpen bezig te houden. Zoals het rijtje boeken dat Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg voor zich heeft staan in de grote vergaderzaal.

Dat zijn de Bijbel, de Koran, een humanistisch boek, woordenboeken en het reglement van orde. Grotendeels overbodig, vond Van Miltenburg, want met een tablet kun je al die informatie ook opzoeken. Alleen het Kamerreglement wilde ze bij de hand houden, want ze zit nog in haar leerperiode als voorzitter.

Maar dat ging zomaar niet. Met het verwijderen van de Koran zou Van Miltenburg de suggestie wekken te beantwoorden aan een verzoek van de PVV. Die wilde de Koran als on-Nederlands en haatdragend boek niet op tafel zien. Na protest van een aantal fracties besloot Van Miltenburg af te zien van haar opruimactie. De PVV zocht mokkend de bankjes weer op.

Toch: wat doet de Koran op tafel? Raadpleegt Van Miltenburg die als er islamitische thema's aan de orde zijn? Checkt ze Koranspreuken die Kamerleden met een moslimachtergrond rondstrooien? Of staat de Koran er omdat er al een Bijbel stond, en is er toen voor de volledigheid ook maar een heidens boek naast gezet?

Het zijn vragen die de aandacht – al is het maar voor even – afleiden van de economische en daarmee politieke crisis. Dan komt een kwestie die zich snel laat oplossen als geroepen. Hoewel: je kunt je afvragen of het handhaven van de status quo echt een oplossing is.

Misschien kan Van Miltenburg na het zomerreces tijdens een van die eindeloze Kamerdebatten de Koran naslaan op spreuken over bezuinigen en crisisbestrijding. Het schijnt bijvoorbeeld dat banken die volgens de sharia handelen (geld verdienen met geld mag niet), het niet slecht doen.

Je moet alles proberen als niemand het antwoord op de crisis weet. Laat de Kamervoorzitter er voor de volledigheid ook de Bijbel en dat andere boek op naslaan. Al is het maar omdat de PVV anders boos wordt.

Paul Scheer